

ชื่อเรื่อง การระบาดของโรคเลปโตสไปโรซิสตำบลตะเคียนรามอำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

เดือนพฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๕๘

เจ้าของผลงาน นวรัตน์ บุญกัณฑ์, นิธิกุล เต็มเอี่ยม, บังอร เหล่าเสถียรกิจ, รัตนาภรณ์ สรรพศรี, ฐานันดร ทรแก้ว, สัตรา พิมลชาติ

บทนำและวัตถุประสงค์ โรคเลปโตสไปโรซิส เป็นโรคของสัตว์ที่สามารถติดต่อมาสู่คน (Zoonotic Disease) ที่เป็นปัญหาสำคัญทางสาธารณสุข เดือนมิถุนายน ๒๕๕๘ โรงพยาบาลศรีสะเกษ พบผู้ป่วยเลปโตสไปโรซิสจากอำเภอภูสิงห์ ส่งต่อมารับการรักษา ๓ ราย SRRT จึงได้ดำเนินการสอบสวนโรคระหว่างวันที่ ๑๓ - ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันการวินิจฉัยและการระบาดของโรค อธิบายลักษณะการกระจายของโรค หาสาเหตุ แหล่งโรคและปัจจัยเสี่ยงและหาแนวทางมาตรการควบคุมและป้องกันการระบาดของโรค

วิธีการศึกษา ศึกษาระบาดวิทยาเชิงพรรณนาโดยนิยามผู้ป่วยคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ที่ตำบลตะเคียนราม อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีอาการไข้และปวดกล้ามเนื้อบริเวณน่อง ร่วมกับมีอาการอย่างใดอย่างหนึ่งคือ ปวดกล้ามเนื้อ ปวดศีรษะ หนาวสั่น ตาแดง ตาเหลือง ไออาเจียนเป็นเลือด หายใจหอบ ถ่ายดำระหว่างวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ถึง ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ศึกษาทางห้องปฏิบัติการ สิ่งแวดล้อม และศึกษาระบาดวิทยาเชิงวิเคราะห์แบบ Case - Control Study เพื่อหาปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรค โดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ multiple logistic regression

ผลการสอบสวน พบผู้ป่วยเข้าได้ตามนิยาม จำนวน ๔๕ ราย เป็นผู้ป่วยยืนยัน ๒ ราย เสียชีวิต ๑ ราย ทุก รายมาด้วยอาการไข้และปวดกล้ามเนื้อน่อง อาการและอาการแสดงอื่นๆที่พบคือ ปวดกล้ามเนื้อ ปวดศีรษะ หนาวสั่น ไอ ตาแดง หายใจหอบ ตาเหลือง ถ่ายดำ และอาเจียนเป็นเลือด ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มลงน้ำถึงวันที่เริ่มป่วยสั้นที่สุด ๒ วัน ยาวที่สุด ๒๖ วัน เฉลี่ย ๑๗.๖๗ วันระยะเวลาการทำงาน ๕ - ๘ วัน มีความเสี่ยงที่จะป่วยด้วยโรคเลปโตสไปโรซิส มากเป็น ๒.๒๕ เท่าของคนที่ไม่ป่วย (OR = ๒.๒๕, ๙๕% CI = ๑.๑๖ - ๕.๖๑) ระยะเวลาการสัมผัสน้ำมากกว่า ๖ ชั่วโมงต่อวัน มีความเสี่ยงที่จะป่วยด้วยโรคเลปโตสไปโรซิส มากเป็น ๓.๐๑ เท่าของคนที่ไม่ป่วย (OR = ๓.๐๑, ๙๕% CI = ๑.๒๑ - ๗.๕๒) และการเกิดบาดแผลมีความเสี่ยงที่จะป่วยด้วยโรคเลปโตสไปโรซิส มากเป็น ๓.๐๘ เท่าของคนที่ไม่ป่วย (OR = ๓.๐๘, ๙๕% CI = ๑.๔๐ - ๖.๗๗) และพบว่า ลักษณะการสัมผัสแหล่งน้ำโดยการแช่น้ำเป็นปัจจัยการป้องกันโรค มีความเสี่ยงที่จะป่วยด้วยโรคเลปโตสไปโรซิส ลดลง ๐.๒๓ เท่าของคนที่ไม่ป่วย (OR = ๐.๒๓, ๙๕% CI = ๐.๐๙ - ๐.๕๘) ผลการตรวจวินิจฉัยโรคเลปโตสไปโรซิสด้วยเทคนิค Microscopic Agglutination test ในการระบาดครั้งนี้พบ ๓ serovar คือ Shermani Sarmin และ Sejroe

สรุปและวิจารณ์ผล การระบาดครั้งนี้เป็นการเกิดโรคแบบมีแหล่งโรคร่วมกัน (Common Source) พฤติกรรมเสี่ยงคือการชุดลอกวัชพืช ปัจจัยเสี่ยงคือมีระยะเวลาการสัมผัสน้ำมากกว่า ๖ ชั่วโมงต่อวันและมีบาดแผล Serovar ที่พบในผู้ป่วยสามารถพบได้ในสัตว์พวกวัว ควาย และสุนัข

ข้อเสนอแนะ : การดำเนินการควบคุมป้องกันโรคในระยะยาวต้องดำเนินการร่วมกันทั้งในคนและในสัตว์ที่เป็นแหล่งรังโรค และกำหนดให้โรคเลปโตสไปโรซิสมีการเรียนการสอนในโรงเรียน สร้างเสริมพฤติกรรมที่ถูกต้องในการป้องกันควบคุมโรคแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง